

AUGUSTIN

Zpravodaj farnosti svatého Augustina v Brně

říjen 2021

Jez a pracuj

Farní invaze do Slavonic začala jako obvykle. Jílkovi přijeli pozdě. Jen tentokrát nepadl proud, nebyla bouřka a otec Karel dodal klíče. To vše byla oproti minulým letům příjemná změna. V sobotu jsme vytvořili dvě úderné skupiny a s nadšením a láskou se vrhli do práce. Personálně silnější a schopnější skupina se jala demolovat ztrouchnivělé lavice v kostele v Nových Sadech, a natírat tamní podlahy prostředkem proti červotočům. Druhá, neméně skvělá skupina zůstala na jaře v Dešné a vrhla se na štípnání dřeva, natírání lavic a vrat, nejmladší účastnice byly využity na sběr ořechů a jablek, což jsou samozřejmě také velmi prospěšné práce. K obědům nám neúčastníci mohou závidět řízky velké jako úsměvy nadšených brigádníků. Po vydatném obědě jsme pokračovali v bohuľibé činnosti až do pozdních večerních hodin. Na večeri nám laskavý o. Karel přivezl krkovičku na grilování. Po grilování si unavení dospělí šli dát šlofika, zatímco mladší účastníci, stále plní sil, hráli veselé hry.

V neděli jsme hned za úsvitu spěchali na mši, kterou jsme doprovodili naším andělským zpěvem. Zbytek dne jsme pak podle svých sil strávili na výletě či procházce po půvabném okolí hradu Landštejna a České Kanady. Hrad inspiroval naše nejmladší k připomenutí bojůvek o československé pohraničí z roku 1938. (Ve Slavonicích pořád ještě mají tu dobrou zmrzlinu.) K večeri nám pan hostinský upekł kuřátko a svou přítomností nás poctil náš oblíbený o. Josef. Také jsme se rozloučili s těmi, kteří nás opustili. Zatlačili slzičku a šli spát.

Okamžitá pracovní morálka po celou dobu akce neklesla pod 68 % a plán byl splněn na 93 %. Ztráty nepočítáme. Všechny, kdo umí tak pařit, jako

Práce bylo na každého tak akorát.

foto: Jakub Šebek

pracovat, zveme příští rok na jaře, aby se k nám přidali a zanechali svou křesťanskou stopu tam v jihovýchodních Čechách. Nadšení pracovníci se na konci akce podělili o své dojmy s redakcí Zpravodaje. „Určitě jedu příště,“ sdělil nám pracant Vojtěch Jílek. Hedvika Šebková mladší dodává: „Práce bylo pro každého akorát. Stálo to za to.“

Filip Šebek a Tereza Halámková

Slovo úvodem

Milí farníci,

v církvi nyní prožíváme nejen rok svatého Josefa, ale také rok rodiny, který začal 19. března a potrvá až do 22. června příštího roku. Měli bychom tedy tento čas využít k tomu, abychom se více zamýšleli nad důležitostmi rodiny nejen pro každého z nás, ale také pro společnost obecně. Měli bychom přemýšlet nad tím, co můžeme udělat pro to, aby naše rodiny fungovaly co nejlépe.

Papež František v dokumentu *Fratelli Tutti* (čl. 230) popisuje, jak by měla rodina vypadat: „V rodině každý přispívá ke společnému cíli, každý pracuje pro společné dobro, a současně nepopírá ničí jedinečnost, ale brání ji a podporuje. Mohou se i hádat, ale je tu něco, co se nemění: rodinné pouto ... Radosti a bolesti každého člena si každý bere za své.“

V souvislosti s tím jsem se zkoušel zamyslet nad tím, jaké jsou vlastně znaky správné, fungující rodiny. Napadly mě tyto tři znaky, které mi přijdou zásadní:

1. Drží pospolu a mají zájem jeden o druhého.
2. Vzájemně si pomáhají – každý člen se snaží nějakým způsobem pomoci podle svých možností.
3. Jsou otevření navenek – neuzavírají se sami do sebe, nejsou neteční k lidem kolem, ale snaží se pomáhat i druhým lidem.

To stejné co o rodině platí i o farnosti, o fungující farnosti. Nejde ani tak o to, kolik tam chodí lidí, ale jakým způsobem se podílejí na jejím životě, jakým způsobem se zajímají o spolufarníky i lidi mimo farnost. To, jakým způsobem se zapojujeme do života farnosti, bývá často spolehlivým ukazatelem toho, jaká naše víra doopravdy je – zda je jen povrchní, konzumní, či otevřená a ochotná pomoci... Teprve službou jedněm druhým, ať už uvnitř nebo vně farnosti, se stáváme skutečným společenstvím, skutečnou farní rodinou.

Zkusme se zamyslet nad tím, co můžu já konkrétně pro svoji farnost udělat, jak se můžu stát její aktivní součástí.

o. Josef Novotný

Stalo se

Po koronavirové pauze se konečně obnovil provoz farní kavárny, ministrantských schůzek, dětských sborů a dětských katechezí. Také začala fungovat kavárna maminek.

V pátek 17. září nás navštívil brněnský biskup Vojtěch Cikrle, aby odsloužil mši k dvacátému pátému výročí založení Cyrilometodějského gymnázia a střední odborné školy pedagogické.

V neděli 26. září jsme se šli pomodlit ke kříži na Krondlově ulici za vězněné a popravené v Kounicových kolejích.

Pokřtěni byli:

- 5. 9. Gabriela Marie Mangová
- 5. 9. Pavel Axman
- 12. 9. Meda Matušková
- 18. 9. Olivia Messiah
- 26. 9. Jan František Vavřina
- 28. 9. Magdalena Eliška Biravská

Sňatek uzavřeli:

- 11. 9. Bohuslava Jelínková
a Ali Bedirhan Cavusoglu

Zaznělo v kázání

Pokud budeme rozdávat radost, sami ji také budeme mít, budeme radostnější a i ten svět kolem nás bude mnohem hezčí.

o. Josef Novotný
(mše k začátku školního roku)

Nemohu si vybrat z desatera jen některá přikázání, která mi vyhovují. Jakmile totiž jedno, dvě či více vynechám, postupem času nezvládnou dodržovat ani ta ostatní. Protože jedno s druhým souvisí.

o. Josef Novotný
(svátek Řehoře Velikého)

Podmínkou účinné pomoci druhým je zkušenost s tím, jak citlivě vyndávat třísku z oka bližního. Tím se učíme být shovívaví a milosrdní.

o. Josef Novotný
(svátek bl. Karla Spinoly)

Kříž je zjevením té největší, maximální Boží lásky. Z tohoto symbolu utrpení, ponížení a smrti se pro nás stává symbolem oslavení, vzkříšení a zmrtných-vstání.

o. Cyprián Bobák
(mše hnutí Mary's Meals)
=ad=

Fotbal: ministranti vyhráli 2:9 (aneb Postřehy z fotbalové branky)

Cože? Tak buď vyhráli 9:2 nebo prohráli 2:9, ne? Ani tak, ani tak, opravdu vyhráli 2:9! Ale popořádku.

Letošní podzimní zápas nabídl spoustu zajímavých i veselých okamžiků. Otců bylo 11, ministrantů 14; na obou stranách sice chyběly některé „opory“, ale pohled na rozcvičující se borce (hlavně z řad ministrantů, vzorně klusajících kolem hřiště) dával tušit kvalitní mač. A ten se dostavil. Mimo jiné diváci viděli nejvíce gólů v dosavadní historii – celkem 11. Také padlo nejvíce vlastních gólů – celkem 4, a všechny (si) dali ministranti. Na straně ministrantů se během zápasu vystřídali 3 brankáři, což je další rekord.

Nejveselejší moment přišel ve 2. poločase, když brankář ministrantů (Vašek) při rozehrávce zvolal: „Běžte dopředu, teď bude bomba!“ Načež hodil míč přímo na nohu jednoho z útočníků otců (Andrejovi), který mu míč elegantním obloučkem gentlemansky vrátil, ovšem nikoliv do ruky, ale do branky...

Fanyanky z PUSA přišly s další inovací – za každý gól pověsily na branku skórujícího mužstva nafukovací balónek. Chvilí před koncem poločasu, když otcové zvýšili na 5:1, jsem se jich ptal, kolik balón-

ků mají. „Ještě hodně!“, smály se. „Takže můžeme ještě dávat góly?“, vyzvídal jsem dál. „Jo. Vlastně neééé, vy neééé...“

Když otcové zvýšili na 8:1, přišly holky pověsit balónek. Koukám, a už je to 9:1... Tak říkám: „Holky, skočte pro další balónek!“ „Cože? Neééé, my to ještě nemáme...“

A jak to teda skončilo, kdo nakonec vyhrál? Když zbývalo 5 minut do konce, vyhlásil pan rozhodčí Taraba: „Kdo dá góla, vyhrál!“ Hrál se dalších asi 10 minut (...), když ministranti po závaru před brankou otců a malém nedorozumění mezi obranou a ostrahou svatyně dali gól, čímž upravili konečný výsledek na 2:9 z jejich pohledu.

Na skóre tedy vyhráli otcové. Ale protože to byl ten poslední gól, tak vlastně vyhráli i ministranti. Nakonec tedy mohli být spokojeni všichni, a „tak je to správně, tak to ma být!“ (Jak říkával nadporučík Mazurek z Černých baronů.)

Z branky otců dění na hřišti i mimo ně pozoroval a následně zapsal

Zico

Otcové zvyšují skóre na 5:1.

foto: Vít Horník

Augustin na pajtlu

Pojďme si hned zkraje ušpinit ruce. Augustina jistě ctíme jako světce, filosofa a spisovatele, ale neznamená to, že bychom ho vždy museli vidět jako vzor a neposkrvňený příklad. On sám se tak jistě neviděl. Příkladem s téměř biblickým nátiskem je jeho popis mladického hříchu, kdy chodil na pajtl. Malý appendix: chodit na pajtl znamená chodit krást ovoce. Kdekdo z nás v mládí chodil na pajtl a snad je nám i líto těch generací, které už nevědí, co to pajtl je, natož aby na něj chodily. Ve čtvrté kapitole druhé knihy Vyznání nezbedný Augustin píše: „Tvůj zákon, Pane, jistě trestá krádež, zákon napsaný v srdcích lidských, kterého ani lidská zloba nemůže zničit. Neboť který zloděj se dá s klidem okrást? Ani bohatý ne, i když je zloděj nouzí dohnán. A já jsem chtěl krásti a skutečně jsem kradl nejsem nucen ani

potřebou, ani nouzí, nýbrž z odporu ke spravedlnosti a z touhy po nepravosti. Ukradl jsem totiž to, čeho jsem měl hodně a mnohem lepšího, a nehledal jsem požitku na ukradené věci, nýbrž jen na krádeži a na hříchu. Blízko naší vinnice byla hrušeň obalená ovocem, které však nebylo ani pěkné, ani chutné. Tyto hrušky setřásti a odnésti jsme odešli my, mladí ničemové, v pozdní noční hodině, do níž jsme dle svého zlovyku prodloužili hru; odvěkli jsme jich veliké množství odtamtud a okusivše málo, hodili jsme je prasatům – jen bychom dle své záliby páchali nedovolené.“

Odkud se bere zlo? Jedna ze základních otázek teologie. Odkud se však bere zlo, které se má zalíbení ve zlu samotném? Toť otázka téměř neřešitelná. Kde se bere pajtl pro pajtl?

=db=

Kounicovy koleje – smutné výročí

Když JUDr. Václav Robert, hrabě z Kounic, český šlechtic a vlastenec, v roce 1908 daroval svůj palác na Žerotínově náměstí vysoké škole v Brně a zřídil nadaci pro stavbu studentských kolejí, které byly vystavěny po první světové válce v roce 1922, netušil, jaké hrůzy se v tomto místě budou odehrávat za několik málo let.

Kounicovým přáním bylo podpořit chudé moravské studenty v převážně německém Brně. Stavba kolejí byla zahájena v Brně-Žabovřeskách a byla dokončena v rekordním čase již v roce 1923. Slavnostní otevření se konalo u příležitosti oslav 25. výročí české Vysoké školy technické v Brně. Od této chvíle se studenti mohli stěhovat do nové čtyřpatrové budovy s okrovou omítkou a detailní sgrafitovou výzdobou, jejímž autorem byl akademický malíř Ladislav Novák. Na stavbu kromě hraběte Kounice přispělo také ministerstvo školství, Masarykův fond a olomoucký arcibiskup ThDr. Theodor Kohn. Za ubytování platili studenti 10–30 Kč měsíčně, ale nemajetní bydleli zdarma.

Začátek školního semestru v roce 1939 však narušil nečekaný příchod války. České vysoké školy byly zavřeny a stejný osud čekal také studentské koleje. Dne 17. listopadu 1939 byly Kounicovy koleje spolu se Sušilovými obsazeny gestapem a pod záminkou ilegální odbojové činnosti bylo 173 tamních studentů odvečeno do koncentračního tábora Sachsenhausen. Ostatní studenti museli koleje opustit. Kounicovy koleje ale prázdné nezůstaly. Dne 4. ledna 1940 sem byli přivezeni první političtí vězni ze Špilberku. Koleje se tak staly oficiální věznicí gestapa (tzv. Kaunitzkolleg) a později také popravištěm. Popravovalo se zastřelením, oběšením nebo se vraždilo ranou z pistole do týla. Nejkrutější období nastalo během prvního a druhého stanného práva.

První stanné právo (28. 9. 1941 – 20. 1. 1942) v protektorátu Čechy a Morava bylo vyhlášeno po příchodu zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha do Prahy. To znamenalo, že německé úřady mohly prostřednictvím takzvaných stanných soudů velmi rychle a přísně trestat činy, narušující veřejný pořádek, bezpečnost a také hospodářský život. Výnos o výjimečném stavu zakazoval jakékoliv shromažďování jak v uzavřených místnostech, tak na veřejných prostranstvích. Zakázány byly také veškeré slavnostní akce a úřady navíc stanovily takzvanou policejní hodinu – kavárny, restaurace, hostince, divadla, kina a zábavní podniky musely zavírat už v deset večer. Proti rozsudkům stanných soudů nebylo odvolání. Vykonávaly se okamžitě – zastřelením nebo oběšením.

Věznicí v Kounicových kolejích během války prošlo do 26. dubna 1945 několik desítek tisíc českých vlastenců, odbojářů a vysokoškolských učitelů. Místními celami prošli profesoři Jan Uher (patřil k zakladatelům moderní československé pedagogiky a předním znalcům Komenského), Antonín Šimek (zabýval se především výzkumem krystalické struktury, konkrétně rentgenovou strukturní analýzou v mineralogii, a chemií teluru), či Josef Tvrdý (řádný profesor systematické filosofie), kteří později zemřeli v koncentračních táborech nebo v berlínské věznicí Plötzensee.

Nejsmutnějším místem celého areálu Kounicových kolejí je nádvoří mezi bloky budov, kde nacisté zřídili největší popraviště na Moravě. Pod sgrafitem sv. Václava se popravovalo od září do listopadu 1941 za prvního stanného práva, od května do července 1942 během druhého stanného práva po atentátu na Reinharda Heydricha, a pak také v roce 1945, jen krátce před osvobozením.

Nádvoří se sgrafitem sv. Václava, na němž probíhaly popravy

foto: Vít Horník

Dnes na tomto místě tyto hrůzné události připomíná plastika Vlastence od Jiřího Marka.

Po osvobození se koleje staly vězením pro kolaboranty a nacisty, ale také pro stovky nevinných lidí, které policie nebo armáda zatkla na ulici jenom proto, že byli Němci a nosili bílou pásku. Kounicovy koleje se staly tehdy synonymem msty na brněnských Němcích.

Stejně jako se chodily německé ženy za protektorátu dívat na popravy českých vlastenců v Kounicových kolejích, ani Češi si nenechali po osvobození ujít tuto příležitost.

Studentské koleje v Žabovřeskách se staly během let 1940–1945 místem obrovského utrpení tisíců internovaných lidí i jejich nejbližších příbuzných. V roce 1978 prohlášeny Národní kulturní památkou.

V současné době slouží budova opět jako studentské koleje Veterinární a farmaceutické univerzity Brno. V areálu zahradního parku si pod sgrafitem sv. Václava kopou děti do balónu, jezdí na kolech či koloběžkách. Kdykoliv těmito místy procházím, je mi velmi úzko, zlo a bolest cítím v každém kroku.

Jolana Šrubařová

(zdroje: zasvobodu.cz, ceskenarodnilisty.cz, idnes.cz, kniha Brno nacistické)

Modlitba u kříže v Krondlově ulici

30. září uplynulo 80 let od prvních poprav v Kounicových kolejích. Zastupujícím říšským protektorem byl jmenován Reinhard Heydrich, který hned po svém nástupu do funkce vyhlásil stanné právo. Krátce po té začaly popravy našich odbojářů. První tři zastřelení byli plukovník Karel Čápek, prof. PhDr. Vladimír Groh a náčelník Orla MUDr. Vojtěch

Jílek, kteří spolu s dalšími 27 mučedníky v tento den zkopili zem vlastní krví.

abychom dokázali vždycky být na straně dobra. =ml=

Farní diář

24. 10. Misijní neděle

20. 11. Farní ples

Pro aktuální informace sledujte farní stránky: www.augustinbrno.cz

Farní aktivity

Ministrantské schůzky probíhají každou neděli po mši svaté v 9 hodin.

Nejmenší děti, od tří do šesti let, spolu zpívají ve sborečku každou neděli po mši svaté v 9 hodin.

Sbor školních dětí má zkoušky každou neděli po mši svaté v 9 hodin.

Zkoušky chrámového sboru probíhají každý týden ve středu od 19 hodin.

Každou neděli po mši svaté v 9 hodin je možné posedět s ostatními farníky ve farní kavárně.

Farní kavárna maminek je každé sudé úterý dopoledne od 8:30. Příští setkání je plánováno na 5. 10. 2021.

Modlitba za nového biskupa

Milé sestry, milí bratři,
jak už víte, po dosažení 75 let věku jsem zaslal papeži Františkovi svou abdikaci a prosím vás, abyste jeho rozhodování o budoucnosti brněnského biskupského stolce provázeli svými modlitbami. Pokud se chcete modlit společně, můžete použít modlitbu uvedenou níže.

Váš biskup Vojtěch

Bože, Dobrý pastýři,
svěřujeme ti jmenování nového brněnského diecézního biskupa a prosíme: ved' mysl Svatého otce i všech, kteří nesou za tuto volbu odpovědnost. Dej nám takového biskupa, který bude tvým obětavým a věrným služebníkem a bude usilovat o to, co se ti líbí a co je k prospěchu Božího lidu i celé církve. Prosíme o to skrze Krista, našeho Pána. Amen.

S církevním schválením Biskupství brněnského čj. Ep/701/21 ze dne 8. 9. 2021

Vybavení a výzdoba našeho kostela: Madona s Ježíškem, sv. Monikou a sv. Augustinem

Dnes věnujme pozornost jednomu ze dvou obrazů akademického malíře Františka Süssera (*28. 2. 1890 ve Vídni, †26. 10. 1956 v Brně), které jsou umístěny před vchodem do sakristie. Ústředními postavami jsou Madona s Ježíškem stojící na srpku Měsíce, zahaleného zčásti do oblaků. Pod nimi zleva klečí svatá Monika v řeholním hábitu šedomodré barvy s bílým škapulířem, zde výjimečně namalována jako mladá žena. Její syn, sv. Augustin, je zobrazen s vousy; jako biskup má mitru, bílý oděv a dlouhý liturgický plášť zlaté barvy. V pravé ruce drží svůj atribut – hořící srdce, které podává Ježíškovi. Oba svaté obklopují z obou stran přihlížející dvojice andělů. Svatozáře sv. Moniky a sv. Augustina jsou pouze naznačeny bílým kroužkem. Jako by vystupovali z temných oblaků v barvě šedé, bílé nebo namodralé, kterými jsou obklopeni; jen kolem hlavy Panny Marie s Jezulátkem je dvanáct hvězd a jasně modrá obloha.

Panna Maria má šarlatové šaty symbolizující věčnou Lásku. Přidrhuje Ježíška, zahaleného po pás do bederní roušky. Dítě stojí Panně na klíně na modrém pruhu látky, patrně části jejího pláště. Z jeho ručičky vychází načervenalá šňůra, které se drží oba světcí. Pán Ježíš dle Markova evangelia (1,17) řekl svým apoštolům: „Pojďte za mnou a udělám z vás rybáře lidí.“ Zde je ale přitahuje sám. V této souvislosti mě napadá báseň Jana Skácela:

Kdo je můj lovec
poznáme se?
potkám ho vůbec
je tak dávný
že nemá tvář
a je mi v zádech
je vytrvalý
neúnavný

Pomocí šňůry z Ježíšovy krve chtěl malíř asi znázornit paprsek Boží milosti, která provázela celý světcův život, neboť končí, či začíná(?) v Moničině ruce. Značí tedy asi také vytrvalou modlitbu Augustinovy matky, která se po 30 letech konečně dočkala vyslyšení a obrácení svého syna ke katolické víře.

Na Süssově obraze však podle mě příliš převládá pedagogický zřetel

a názornost je zde dovedena ad absurdum. Malíř se mimo jiné pokusil zobrazit církevní pojmy jako „duchovní vedení“ nebo „přitahování člověka Bohem“, zvolil k tomu ovšem ne zcela vhodný popisný realismus. Šňůra příliš připomíná udičku nebo spíš záchranné lano, protože sv. Augustin dlouho prodléval u manichejské sekty. Atribut svěťce, jasně červené srdce, které přináší Ježíškovi, zase vypadá jako získané na pouti (či snad lépe Pouti Augustinova života, naplněného duchovním hledáním). Nelze opomenout, že Süsser pracoval v letech 1913–1914 na Ústavu divadelních dekorací ve Vídni.

Snad by mohlo jít také o malířem obměněný ohlas textu ze světcova díla Vyznání, a sice v knize třetí 11, 19, 20, Monika a její vidění. Sv. Augustin zde líčí situaci, kdy jeho matka zhnusena jeho bludnými názory odmítá s ním bydlet a prolévá v modlitbách neustále slzy. Jako Boží reakce na její nářek uvidí svatá Monika ve snu, jak stojí na jakémsi dřevěném pravítku (lati) a přichází k ní zářící mladík s veselou tváří. Ptá se jí, proč pláče, a přikazuje jí, aby se uklidnila. Vyzývá ji, aby se pozorně podívala, protože tam, kde je ona, je i její syn. A když se pozorně podívá, uvidí sv. Augustina stát na témže pravítku. Výraz pro to, na čem oba svatí stojí, je u každého z překladatelů trochu jiný, ne zcela výstižný, ale v latině zní regula lignea.

V latině znamená slovo regula nejen řeholi, ale i pravítko, měřidlo, pravidlo, ale i právní zásadu. Předvídá tedy nejen Augustinovo obrácení ke katolické víře, ale i skutečnost, že se stal později autorem řeholních pravidel. Je ale otázka, zda měl Süsser právě tohle na mysli. Ještě jedna rovina výkladu se zde nabízí – a sice návaznost onoho hnědo-kravě zbarveného paprsku z ruky Jezulátka na starozákonní text knihy Jozue (2,18). Nevěstka Rachab zachránila židovské vyzvědače při vstupu do Jericha a domluvila s nimi znamením karmínové šňůrky. Šňůrka se poté stala symbolem jejich i její záchrany a také počátkem příchodu Židů do Bohem zaslíbené země. *Jana Osolsobě*